

Антонюк Д.А., д.е.н., проф.

Жуков В.В., аспірант

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

ВІДНОВЛЕННЯ РИНКУ ПРАЦІ - ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯВОЄННОГО ПЕРІОДУ

Збройні конфлікти у світі відбуваються завжди, у великій кількості. При цьому, країни, на території яких вони відбуваються безпосередньо, опиняються у надзвичайно складних та катастрофічних ситуаціях.

У війні знищується інфраструктура в сфері життєзабезпечення, знищується довкілля, промисловість, втрачаються інвестиції у розвиток, руйнуються економічні зв'язки з сусідніми країнами, збільшується частка населення, що потребує соціальної допомоги та підтримки, населення бідніє.

Кожен конфлікт має свої особливості, залежно від його тривалості, масштабу руйнувань, інтенсивності тощо, але кожен без винятку несе за собою руйнування, хаос, втрати. І в першу чергу це, безумовно, втрачений людський капітал, в теперішньому та майбутньому.

На будь-якому етапі відновлення або навіть під час перебування у конфлікті, задля пом'якшення його наслідків, важливе значення мають позиції, які країна займала до війни.

Протягом останніх десятиріч Україна знаходиться у стані справжніх випробувань та потрясінь, кожне з яких завдає величезних втрат, проте відкриває нові можливості для розвитку. Затяжні військові дії порушують функціонування економічної системи країни і, зокрема, ринку праці.

Згідно з прогнозами, в Україні посилюватиметься негативна динаміка народжуваності. Триваюча збройна агресія Російської Федерації неминуче спричинить зростання рівня смертності та скорочення тривалості життя. Різкі зміни у динаміці народжуваності відбуваються протягом останніх двох років.

Тривають міграційні процеси. Статус тимчасового захисту у країнах Європи на початок червня 2023 р. отримали близько 5,1 млн. громадян України. У Російській Федерації та Республіці Білорусь перебували близько 1,5 млн. громадян України. Більшість вимушених мігрантів мають вищу або незакінчену вищу освіту. Майже 4,9 млн. громадян України отримали офіційний статус внутрішньо переміщеної особи.

До 1 січня 2022 р. в Україні налічувалося близько 500 тисяч учасників бойових дій, з них понад 38 тисяч - жінки. Однак після повномасштабного вторгнення Російської Федерації кількість учасників бойових дій та ветеранів війни постійно зростає.

За прогнозними розрахунками, вже у найближчі роки кількість ветеранів війни, членів їх сімей та сімей загиблих може досягти 2 млн осіб, що становить близько 10 відсотків населення держави. [1].

Конфлікт трансформує суспільство, і успішність при реконструкції може залежати також від того, чи може суспільство по-іншому дивитися на майбутній розвиток, відмінний від попереднього.

Післявоєнна відбудова України потребуватиме величезних ресурсів, вмiлого організаційного підходу і наполегливих зусиль.

Один з ключових аспектів післявоєнного відновлення полягає в тому, що необхідно знайти модель, яка вирішує одночасно численні гуманітарні проблеми, відновлює інфраструктуру, що постраждала від масового руйнування, і забезпечує пошук нових джерел фінансових та матеріальних ресурсів, їх ефективний розподіл.

Під час відновлювального періоду в різних регіонах України виникне потреба у робочій силі для подолання наслідків збройної агресії та відбудови інфраструктури, підприємств, житлового фонду тощо. Це, в свою чергу, призведе до потреби у внутрішньому переміщенні працівників. В такому контексті, вже сьогодні необхідно проводити структурні

зміни в економіці, що передбачають реорганізацію ринку праці на новій основі. Ринок праці має бути різновекторним і спрямовуватися як на внутрішні, так і на зовнішні сегменти [2].

Наріжним каменем існування якісного ринку праці є зацікавлення людей для повернення в країну із перспективою безпечного проживання та економічного зростання. Водночас, необхідна реалізація ще низки заходів, як реінтеграція ветеранів, збільшення участі жінок у сферах, які вважалися переважно чоловічими, створення інклюзивного середовища для розширення участі людей з інвалідністю, перекваліфікація кадрів та професійна адаптація, тощо.

Наразі, відповідні проєкти в Україні вже існують, втім для повноцінного відновлення та досягнення сталого економічного розвитку необхідна, крім закінчення війни, прозора економічна політика, та взаємна відповідальність кожного за всіх.

Література:

1. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п#Text>.

2. Орел Ю.Л., Прочан А.О., Нестеренко О.П.. Перспективи післявоєнного відновлення економіки України: реалії сьогодення/ АКАДЕМІЧНІ ВІЗІЇ/ Випуск 31/2024

Антонюк Д.А.

доктор економічних наук, професор

Жуков В.В., аспірант

Національний університет «Запорізька політехніка»,

м. Запоріжжя, Україна

ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА ТА РИНОК ПРАЦІ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ, ПЕРСПЕКТИВИ

Збройні конфлікти у світі залишають після себе катастрофічні наслідки для країн, які стають полем військових дій. Пошкоджується життєво важлива інфраструктура, страждає екосистема, руйнуються підприємства, що призводить до значних соціально-економічних та демографічних втрат. Порушуються міжнародні економічні зв'язки, знижуються інвестиції у розвиток, зростає частка населення, яке потребує соціальної підтримки, що в кінцевому результаті знижує загальний рівень добробуту в країні.

Кожен збройний конфлікт має свої специфічні риси, залежно від тривалості, масштабу руйнувань та інтенсивності. Втім, усі конфлікти без винятку призводять до руйнування, хаосу та людських і матеріальних втрат. Передусім, наслідки військових дій відображаються на втраті людського капіталу як в коротко-, так і в довгостроковій перспективі. На всіх етапах відновлення країни, а також під час конфлікту, значний вплив мають економічні та соціальні позиції, які країна займала до початку війни.

Протягом останнього десятиліття Україна стикається з масштабними випробуваннями та соціально-економічними потрясіннями, які завдають суттєвих втрат, але водночас створюють нові можливості для розвитку. Довготривала війна значною мірою порушує функціонування соціально-економічної системи країни, зокрема ринку праці, та вимагає стратегічного підходу до відбудови й структурних змін у післявоєнний період.

Згідно з демографічними показниками, в Україні продовжує знижуватися показники народжуваності, і цей негативний тренд ще більше посилиться у зв'язку з поточними соціально-економічними та безпековими викликами. Триваюча збройна агресія Російської Федерації спричиняє зростання рівня смертності та скорочення тривалості життя.

Крім того, міграційні процеси набувають значного масштабу. Станом на червень 2023р. статус тимчасового захисту в країнах ЄС отримали близько 5,1 мільйона громадян України, а ще близько 1,5 мільйона перебувають на території Російської Федерації та Республіки Білорусь. Переважна більшість цих вимушених мігрантів мають вищу або